

4. Сухомлинський В. А. Как воспитать настоящего человека / В. А. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1975. – 171 с.

Светлана Лапшина. Формирование контингента студентов как залог воспитания и качественной подготовки педагога.

В статье рассматривается проблемный вопрос формирования контингента студентов высших учебных заведений на примере показа системы работы по формированию контингента студентов Харьковского учреждения «Харьковская гуманитарно-педагогическая академия» Харьковского областного совета. Подробно освещена пропедевтическая работа с выпускниками общеобразовательных учебных заведений и обосновано необходимость профориентационной работы с абитуриентами и студентами. Показаны разнообразные формы профориентационной работы.

Ключевые слова: контингент студентов, пропедевтика, профориентация, профессиональное самоопределение, адаптация первокурсников, дидактика, профессиональная компетентность, трудоустройство.

Svitlana Lapshyna. Formation of a student contingent as a guarantee of bringing up and quality training a pedagogue.

The article deals with the problem issue of forming a student contingent of higher educational establishments, presenting, as an example, the system of work concerning the formation of a student contingent in Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy» of Kharkiv Regional Council. The propaedeutical work with school graduates is described in detail, and the necessity of career guidance work with applicants and students is explained. Various forms of career guidance work are presented.

Keywords: student contingent, propaedeutics, career guidance, professional self-determination, adaptation of first-year students, teaching, professional competence, employment.

Стаття надійшла до редакційної колегії 28.10.2016

УДК 005.56-029:3

© Лисиця Н. М., Ус М. І., 2016

Лисиця Надія Михайлівна,

Ус Марина Ігорівна

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

ПЕРЕВАГИ ТА МОЖЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Визначено сутність поняття соціального партнерства на основі аналізу категоріального апарату в сфері формування партнерських

Збірник наукових статей

відносин. Виявлено та обґрутовано потенційні переваги і можливості соціального партнерства за умов об'єднання зусиль та інтересів суб'єктів, які належать до різних рівнів та соціальних груп. Добровільність, рівноправність, прозорість і взаємовигідність визначені основними принципами побудови соціальних партнерств, а компетентність – ключовою умовою ефективної співпраці.

Ключові слова: соціальне партнерство, партнерські відносини, компетентність, соціальна взаємодія

Соціально-економічна ситуація в Україні та світі вимагає пошуку нових ресурсів. Особливо це стосується ресурсів управління. Хронічна недостатність фінансових коштів змушує звертатися до нетрадиційних ресурсів управління, освіти, підвищенню професійного рівня, управління проектами та інформаційними потоками, демократизації управління, організації кооперації та поглиблення взаємодії навіть між конкурючими структурами, які знаходяться в умовах загальної недостатності ресурсів.

Поглиблення взаємодії та формування відносин партнерського типу між суб'єктами різних рівнів потенційно зацікавлених в соціально-економічному розвитку країни: місцевих адміністрацій, представницької влади, промислових підприємств, фінансово-промислових корпорацій, малого і середнього бізнесу, громадських формувань і організацій сфери послуг, науки і освіти, регіональних та національних еліт, окремих громадян та їх спільнот є тим ресурсом та першим кроком, який необхідний на шляху ефективного розвитку держави в складних умовах економічної кризи та взаємної недовіри. Встановлення соціального партнерства між зацікавленими сторонами, таким чином, сприятиме зниженню соціальної напруженості в регіоні, розвитку освіти та науки, підвищення добробуту населення в цілому.

Дослідженню зasad та особливостей формування соціальних відносин, в тому числі партнерського типу між суб'єктами різних рівнів взаємовідносин, присвятили наукові праці такі вітчизняні та зарубіжні вчені як: Н. Балабанова, Дж. Іган, А. Колосок, В. Міхеєв, Л. Тарасенко, О. Телетов та інші.

Метою дослідження є виявлення можливостей та переваг встановлення соціального партнерства з урахуванням інтересів суб'єктів різних рівнів та сфер діяльності.

Партнерство за умов динамічних змін та пошуку шляхів адаптації до них всіх сфер життя суспільства є своєрідним механізмом для забезпечення сталого соціального та економічного розвитку, зобов'язання щодо спільної роботи.

Поняття соціального партнерства є складним та неоднозначним явищем. Частина науковців розуміють його як певний тип соціально-

трудових відносин між органами державної влади, роботодавцем та трудовим колективом [1]. Інші – у більш широкому сенсі: як специфічний вид громадських відносин між професійними, соціальними групами, верствами, класами, їх громадськими об'єднаннями, органами влади та бізнесом [4]. Крім того, існує думка щодо соціального партнерства як світоглядної основи узгодження та захисту інтересів різних соціальних груп, верств, класів, їх громадських об'єднань, бізнесу та органів влади [3].

Пропонується розглядати соціальне партнерство як систему відносин різних соціальних суб'єктів, яка орієнтована на досягнення суспільних інтересів, враховуючи при цьому інтереси корпоративні та групові. Крім того, соціальне партнерство забезпечує узгодження і захист інтересів працівників, роботодавців, підприємців, різних соціальних груп, громадських об'єднань, органів державної влади, місцевого самоврядування на основі договорів, угод, досягнення консенсусу у найважливіших напрямах соціально-економічного і політичного розвитку.

Найважливішими цілями та завданнями соціального партнерства є узгодження та захист інтересів різних соціальних груп, верств і класів, сприяння вирішенню актуальних економічних, соціальних і політичних завдань, поглиблення демократії, формуванню соціальної правової держави, відкритого демократичного громадянського суспільства.

В процесі спільної діяльності соціальні партнери, спрямовані на стабільний розвиток партнерів і потенційно забезпечують ряд переваг:

1) інноваційні підходи до вирішення проблем сталого суспільного розвитку;

2) використання ряду механізмів, за допомогою яких всі партнери (різних рівнів, галузей і секторів) можуть зробити свій внесок у більш ефективне, легітимне і стійке досягнення загальних і взаємодоповнюючих цілей. Цей спільний вклад виявиться вагомішим, ніж зусилля кожного учасника окремо;

3) розширення доступу до ресурсів за рахунок залучення цілого спектра технічних, людських, фізичних і фінансових ресурсів;

4) нові контакти, які дозволяють кожному партнеру отримати кращі канали залучення у справі місцевого співовариства і великі можливості щодо впливу на прийняття політичних рішень;

5) розуміння значущості, цінностей і якостей кожного сектору, галузі, сприяти створенню більш інтегрованого і стійкого суспільства [2].

Політика соціального партнерства не обмежується сферою економічних або соціально-трудових відносин. Її реалізація пов'язана з участию в такому процесі різних громадських об'єднань, в тому числі

Збірник наукових статей

вищих навчальних закладів, які можуть представляють інтереси різних соціальних груп.

Соціальне партнерство за своєю сутністю є формою соціальної взаємодії. Соціальне взаємодія необхідна для вирішування спільними зусиллями значущих соціальних проблем як світового масштабу, таких як: голод, бідність, бездомність, сирітство, злочинність, забруднення навколошнього середовища, так і менш глобальні, в окремо взятих секторах, галузях, територіях: підвищення рівня та якості освіти, збільшення кількості лікарень, шкіл та дошкільних закладів, створення нових робочих місць в певних містах, підприємствах тощо.

Соціальне партнерство передбачає не тільки перерозподіл ресурсів для вирішення соціальних проблем. Об'єктом спільної відповідальності виявляються не тільки соціальні проблеми самі по собі, але і способи їх вирішення.

Одна з ключових ролей та активна участь у соціальних партнерствах відводиться закладам освіти та науки різних рівнів. В цьому напрямку соціальне партнерство має на увазі під собою конструктивну взаємодію всіх суспільних секторів щодо розвитку системи освіти в країні, створення сприятливих умов для різних видів освіти включаючи самоосвіту та дистанційне навчання. Це і неформальні клуби за інтересами, і курси підвищення кваліфікації, перенавчання, та громадські організації, націлені на виховання і розвиток дітей, молоді (театральні студії, спортивні і туристичні клуби, військово-патріотичні, історичні гуртки тощо).

Саме завдяки отриманню освіти, процесу навчання та пізнання формуються компетентності, які дозволяють кожному індивіду бути повноправним партнером та учасником партнерських відносин, реалізувати власні цілі з врахуванням інтересів суспільства.

Соціальне партнерство – це шлях та зближення процесу удосконалення освіти і практики. Проблема у рамках інституту освіти полягає у тому, що незважаючи на нові технології освіти, наприклад, інтерактивні лекції, активне впровадження e-learning компетентності випускників не відповідає очікуванням роботодавців. Останні пропонують різноманітні способи спілкування, позначуючи свої вимоги до випускників на сайті. Проте, що саме повинен вміти випускник, не зазначається у переліку професій, які вимагають роботодавці. Соціальне партнерство роботодавців до ВНЗ дозволяє скоригувати програми навчання, додаючи у систему варіативних дисциплін такі які стануть основою для реформування затребуваних компетентностей.

Ще одним напрямком соціального партнерства ВНЗ та роботодавців є пропозиція професіональної освіти практиками професійної освіти. Для цього роботодавці запрошується для читання

лекцій, для самостійної роботи студентів, для участі у бізнес-проектах, формулювання реальних бізнес- ситуацій, для проведення тренінгів, організації мастер-класів.

Соціальне партнерство такого роду стане стимулом для поєднання освіти, науки і, як наслідок, забезпечить перспективи покращання практичної діяльності. ВНЗ будуть готовувати професіоналів, які здатні відповідати вимогам сучасного бізнесу, а роботодавці усвідомлять необхідність life-long learning і підвищення кваліфікації у відповідності з новими технологіями навчання.

Компетентність передбачає володіння певними знаннями, навичками, досвідом, що дозволяє судити про щось, робити або вирішувати певні завдання.

Це комплексний особистісний ресурс, що забезпечує можливість ефективної взаємодії з навколоишнім світом в тій чи іншій сфері [4].

Таким чином, компетентність є не тільки сумою знань, вмінь і навичок, вона властива конкретній особистості і залежить від зусиль людини. Можна зробити висновок, що в найбільш загальному вигляді компетентність інтегрує в собі когнітивний (знання), операційний (способи діяльності і готовність до здійснення діяльності) та аксіологічний (наявність певних цінностей) аспекти. Саме ці аспекти дозволяють сформувати соціальні партнерства на засадах добровільності, рівноправності, взаємовигідності та прозорості [2]. Що відповідає основним принципам побудови партнерських відносин.

Ці принципи дозволяють реалізувати можливості соціальних партнерств, серед пріоритетних напрямків щодо встановлення соціально-партнерських відносин мають бути зниження соціальної напруженості в країні, державній освіті та науки, крім того виникає можливість зниження фінансових витрат за рахунок: побудови механізмів адресної соціальної допомоги; сприяння переходу громадських організацій з позиції прохачів до надання населенню різного типу соціальних послуг та виходу на самозабезпечення; передачі некомерційним організаціям деяких адміністративних функцій на основі конкурсності соціального та державного замовлення; залучення в міста (області, райони) коштів шляхом створення силами партнерств соціально значущих проектів і програм, інвесторів і донорів, додаткового фінансування з державних програм, від вітчизняних та зарубіжних благодійних фондів; використання ресурсів благодійництво та потенціалу волонтерської діяльності.

В результаті звернення до соціального партнерства як нового ресурсу можлива зміна існуючого стереотипу, що розглядає економіку як дохідну частину бюджету, а соціальну сферу – як видаткову його складову. При цьому виникає нове бачення держави як сфери не тільки «реальної» чи «соціально-орієнтованої» економіки, але і цілісною –

Збірник наукових статей

«соціальної економіки», що, в свою чергу, може усунути поблажливо-патронуюче ставлення влади до населення і громадськості, мобілізувати активність жителів на розвиток міста, району, певної території; а також розкрити можливості людського потенціалу для вирішення спільних нагальних проблем.

Таким чином, соціальне партнерство є шляхом до побудови ефективної держави та сильної економіки на основі соціальної консолідації, формування необхідної компетентності, розширення громадської підтримки цілей і дій влади. Ідея соціального партнерства виходить з необхідності об'єднання зусиль та інтересів різних соціальних груп та суспільства в цілому, єднання духовного і матеріального. Встановлення партнерських відносин з метою сталого соціально-економічного розвитку та підвищення якості життя, рівня освіти суспільства потребує спеціальних і перевірених на практиці методик, які є перспективним напрямком подальших досліджень в сфері соціального партнерства.

Література

1. Колосок А. М. Інституційне забезпечення соціального партнерства / А. М. Колосок // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 10. – С. 74–79.
2. Лисиця Н. М. Принципы построения социального партнёрства / Н. М. Лисиця, М. И. Ус // Управління розвитком: зб. наук. статей. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – № 1 (183). – С. 36-43.
3. Михеев В. А. Социальное партнерство как механизм устойчивого социально-экономического развития / В. А. Михеев, А. В. Михеев // Социально-гуманитарные знания. – 2012. – № 5. – С. 194-206.
4. Тарасенко Л. В. Моделирование социального партнерства в системе дополнительного профессионального образования / Л. В. Тарасенко // Общество: социология, психология, педагогика. – 2011. – № 3-4. – С. 45-48.

Надежда Лисица, Марина Ус. Преимущества и возможности социального партнерства.

Определена сущность понятия социального партнерства на основе анализа категориального аппарата в сфере формирования партнерских отношений. Выявлены и обоснованы потенциальные преимущества и возможности социального партнерства при условии объединения усилий и интересов субъектов, принадлежащих к разным уровням и социальным группам. Добровольность, равноправие, прозрачность и взаимовыгодность определены основными принципами построения социальных партнерств, а компетентность – ключевым условием эффективного сотрудничества.

Ключевые слова: социальное партнерство, партнерские отношения, компетентность, социальное взаимодействие.

Nadezhda Lysytsya, Maryna Us. The benefits and opportunities of social partnership.

The essence of the concept of social partnership on the basis of the analysis of the categorical apparatus in the sphere of formation of partner relationships was defined. The potential benefits and opportunities of joint activities and interests of the subjects belonging to different levels and social groups in the framework of social partnership were identified and justified. The principles of voluntariness, equality, transparency and mutuality were revealed as the main principles of social partnership and competency – as a key condition for effective cooperation.

Keywords: social partnership, partner relationships, competency, social interaction.

Стаття надійшла до редакційної колегії 31.10.2016

УДК 378.147:81'276.6-027.63

© Лукашова Л. В., 2016

Лукашова Людмила Василівна

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ТЕКСТОМ НА ЗАНЯТТЯХ З ДІЛОВОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглянуто особливості роботи з текстами на заняттях з ділової іноземної мови та досліджено основні етапи опрацювання текстів, подано різноманітні вправи для ефективного засвоєння навчального матеріалу.

Ключові слова: універсальна дидактична одиниця, автентичний текст, аналіз тексту.

Враховуючи бурхливий розвиток міжнародного співробітництва та глобалізації всесвітньої економічної системи, особливого значення набуває вивчення іноземних мов. Метою викладання іноземних мов в вищих навчальних закладах є розширення можливостей застосування студентами набутих знань з іноземної мови у відповідних ситуаціях майбутньої професійної діяльності та в побуті, вмінь адекватно надавати та сприймати інформацію, висловлювати свою думку та спілкуватися.

Без застосування роботи з різноманітними текстами не можна уявити вивчення іноземної мови, особливо це стосується ділової

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**SIMON KUZNETS KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY
OF ECONOMICS**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Збірник наукових статей
Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Харків, 10 – 11 листопада, 2016 р.)

CURRENT ISSUES OF EDUCATION AND SCIENCE

Collected articles
Materials of III international scientific and practical conference
(November 10 – 11, 2016, Kharkiv, Ukraine)

**Харків
"ХОГОКЗ"
2016**

УДК [37+001+159.9+61+80+355/359]-021.121:161.221.2(06)
ББК 74(4Укр)я43+70я43+88я43+5я43+80я43+68.68(4Укр)я43

А 43

Рекомендовано Вченуою радою
Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
(протокол № 3 від 31.10.2016 р.)

Редакційна колегія:

Колбіна Т. В. – д-р пед. наук, проф., завідувач кафедри іноземних мов та перекладу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (голова); **Мельник Ю. Б.** – д-р філос. з освітніх наук, доц., проф. НА НГУ, Голова Правління ХОГОКЗ (заступник голови); **Дмитренко Т. О.** – д-р пед. наук, проф., проф. кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Херсонського державного університету; **Землянська О. В.** – д-р психол. наук, проф., проф. кафедри соціології та психології факультету права та масових комунікацій ХНУВС; **Кайдалова Л. Г.** – д-р пед. наук, проф., завідувач кафедри педагогіки та психології Національного фармацевтичного університету; **Курик О. Г.** – д-р мед. наук, головний науковий співробітник, завідувач патогістологічним центром, ДУ «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» ДУС, м. Київ; **Медвід М. М.** – д-р економ. наук, старший науковий співробітник, заступник начальника навчально-методичного центру – начальник відділу методичного забезпечення навчального процесу Національної гвардії України, НА НГУ; **Нагаєв В. М.** – д-р пед. наук, проф., директор Харківського наукового центру дидактики менеджмент-освіти; **Олефір В. О.** – д-р психол. наук, доц., Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна; **Опарін О. А.** – д-р мед. наук, проф., завідувач кафедри терапії, ревматології та клінічної фармакології, Харківська медична академія післядипломної освіти; **Опришко В. І.** – д-р мед. наук, проф., ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»; **Пономарьова Г. Ф.** – д-р пед. наук, проф., академік Міжнародної академії наук педагогічної освіти, академік Національної академії проблем людини, заслужений працівник народної освіти України, ректор КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради; **Пелепейченко Л. М.** – д-р фіол. наук, проф., проф. кафедри філології, перекладу та мовної комунікації НА НГУ; **Плачінда Т. С.** – д-р пед. наук, доц., завідувач кафедри професійної педагогіки та соціально-гуманітарних дисциплін, Кіровоградська льотна академія Національного авіаційного університету; **Приходько І. І.** – д-р психол. наук, проф., полковник, начальник науково-дослідного центру службово-бойової діяльності Національної гвардії України, НА НГУ; **Стосва Т. В.** – д-р мед. наук, проф., завідувач кафедри педіатрії № 2, Одеський національний медичний університет.

А 43 **Актуальні питання освіти і науки** : зб. наук. ст., матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 листоп. 2016 р. / Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. – Х. : ХОГОКЗ, 2016. – 500 с.

До збірника увійшли кращі статті з теоретичних і практичних питань в освітній та науковій галузі, які подано до участі в IV міжнародній науково-практичній конференції "Актуальні питання освіти і науки", Харків, 10-11 листопада 2016 р. Адресований науковцям, викладачам ВНЗ, ад'юнктам, аспірантам, працівникам галузі філософії, філології, педагогіки, психології, медицини, а також широкому кругу фахівців.

УДК [37+001+159.9+61+80+355/359]-021.121:161.221.2(06)
ББК 74(4Укр)я43+70я43+88я43+5я43+80я43+68.68(4Укр)я43

© Автори статей, 2016.

ISBN 978-966-97260-7-0 © Харківський національний економічний університет, 2016.
© ХОГОКЗ, оформлення, 2016.

Колісніченко Р. М. Мотиваційно-вольова сфера глобалістичної свідомості	188
Корсун Ю. О. Створення освітньо-виховного середовища, що активізує формування професійно ціннісних орієнтацій студентів як одна з педагогічних умов формування професійної самосвідомості майбутніх інженерів	192
Кравець Р. А. Аналіз відповідності освітньо-професійної програми підготовки майбутнього фахівця аграрної галузі сучасним полікультурним запитам соціуму	197
Кравченко Г. Ю. Теоретичні засади адаптивного управління розвитком вищих навчальних закладів	202
Криштовська О. О. Умови і характерні риси інтернет-опосередкованого спілкування	207
Кудренко Д. О. Дидактичні технології формування художньо-графічних компетентностей студентів мистецьких спеціальностей	211
Кудрявцева Т. О. Ділова гра як засіб підготовки майбутніх фармацевтів до розв'язання проблемних ситуацій у професійній діяльності	216
Кузнецов О. А. Проблеми формування наукового світогляду у студентській молоді	220
Кузнецова В. М., Шеверницька Н. М. Формування та розвиток дизайн-мислення студентів вищих навчальних закладів мистецького профілю	226
Кузьмік В. Б. Мотивація до здоров'язбережувальної діяльності майбутніх учителів як психолого-педагогічна проблема	230
Курінна С. Д. Усвідомлення необхідності розвітку діяльнісної іншомовної компетенції в умовах міжкультурної комунікації	235
Лапшина С. В. Формування контингенту студентів як запорука виховання та якісної підготовки педагога	240
Лисиця Н. М., Ус М. І. Переваги та можливості соціального партнерства	245
Лукашова Л. В. Особливості роботи з текстом на заняттях з ділової іноземної мови	251
Луценко О. Л. Використання методу «аналіз структури особистості» А. Бодуїна в сучасних умовах	256
Лютвієва Я. П. Розвиток навичок читання в процесі навчання мовного спілкування	261
Максимовська Н. О. Сутність та зміст педагогічного консалтингу у вищому навчальному закладі	266
Малихіна О. Є. Формування мовної особистості майбутніх педагогів: психологічний аспект	271

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Збірник наукових статей

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеца

Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Харків, 10 – 11 листопада, 2016 р.)

CURRENT ISSUES OF EDUCATION AND SCIENCE

Collected articles

Materials of International Scientific and Practical Conference
(November 10 – 11, 2016, Kharkiv, Ukraine)

Друкується в авторській редакції
(відповідальність за достовірність інформації несе автор роботи)
Видано за кошти авторів. Видано при сприянні ХОГОКЗ.

Відповідальний за випуск
Мельник Юрій Борисович

Технічний редактор Ю. Б. Мельник

Художній редактор Н. Е. Крюкова

Коректура Л. П. Мельник

Комп'ютерне складання та верстання І. С. Пипенко

При дизайні обкладинки використано фотографії з сайту
Харківського національного економічного університету
імені С. Кузнеца

Формат 60x84/16

Гарн. «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 29,1. Обл. вид. арк. 4365. Зам. № 1-12
Тираж 150 пр.

Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеца
Україна, 61166, Харків, пр. Науки, 9-а

Харківська обласна громадська організація "Культура Здоров'я"
Україна, 61105, м. Харків – 105, пров. Забайкальський, 6/6.
E-mail: CultureHealth@ukr.net; KOSOCH@gmail.com;
<http://www.culturehealth.org>; тел./факс: (057)775-75-23.
Свідоцтво про державну реєстрацію видавництва
ДК № 4387 від 10.08.2012